

ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

24

ᾠοσίου Σιλουανοῦ
τοῦ Ἀθωνίτου

Η ΓΝΩΡΙΜΙΑ
ΜΕ ΤΟ ΘΕΟ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ
ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Πρόλογος

ΟΣΙΟΣ Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης εἶναι μία ἀπό τίς μεγαλύτερες σύγχρονες φυσιογνωμίες τοῦ ἀγιορειτικοῦ καί γενικότερα τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ.

Γεννήθηκε τό 1866 στή Ρωσία ἀπό γονεῖς εὐσεβεῖς. Ὑστερ' ἀπό διάφορες μεταπτώσεις τῶν πρώτων νεανικῶν του χρόνων, ἔνα ἀποκαλυπτικό ὄραμα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τόν ἔκανε νά μετανοήσει βαθιά καί νά ποθήσει τήν ισάγγελη μοναχική πολιτεία.

Τό 1892 ἤρθε στό Ἅγιον Ὄρος, στή μονή τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. Μικρόσχημος μοναχός ἔγινε τό 1896 καί μεγάλοςχημος τό 1911.

Ἡ ζωή του στόν Ἄθωνα, διαποτισμένη ἀπό τή διαρκή μνήμη τοῦ Θεοῦ, ξεχώριζε γιά τή συνέπεια καί τήν ἀκρίβειά της τόσο στούς πνευματικούς ἀγῶνες ὅσο καί στίς μοναστηριακές διακονίες.

Ὑπομονετικός καί μακρόθυμος, πρᾶος καί ἄκακος, ταπεινός καί ὑπάκουος ὁ ὀσιος Σιλουανός, κέρδισε τήν ἀγάπη καί τήν ἐκτίμηση τῶν συμμοναστῶν του, ἀλλά καί δέχτηκε πολλές ἐπιθέσεις ἀπό τούς φθονερούς καί μισόκαλους δαίμονες.

Ἐχοντας παραδώσει τόν ἑαυτό του ὀλοκληρωτικά στό Θεό, πολύ σύντομα ἀξιώθηκε νά λάβει τό δῶρο τῆς ἀκατάπαυστης εὐχῆς ἀπό τήν Κυρία Θεοτόκο, ἀλλά καί νά δεῖ τόν ζῶντα Χριστό μέσα στό ναό τοῦ προφήτη Ἡλία, στό μυλῶνα τῆς μονῆς.

Ἡ θεοφάνεια ἐκείνη ἦταν ὁ σημαντικότερος σταθμός τῆς ζωῆς του. Ἀπό τότε ἡ ὀξεία πνευματική αἰσθησή του

ἔγινε ἀκόμα ὀξύτερη. Αἰσθανόταν ἀφόρητο πόνο γιά τήν ἁμαρτία. Λυπόταν καί ἔκλαιγε γιά τίς ψυχές πού βρίσκονται μακριά ἀπό τήν ἀλήθεια. Προσευχόταν ἀδιάλειπτα γιά ὅλο τόν κόσμο. Ἀγαποῦσε τούς ἀνθρώπους καί τό Θεό χωρίς ὄρια. Μολονότι ὀλιγογράμματος, ἀπέκτησε σπάνια σοφία καί πείρα μέ τούς ἀγῶνες καί τίς μελέτες του. Ἡ ἐπικοινωνία μαζί του ἦταν πηγὴ χαρᾶς. Ἡ παρουσία του χάριζε εἰρήνη καί ἀνάπαυση.

Μέσα στήν προσευχή καί τή δοξολογία τοῦ Θεοῦ τελείωσε τήν ἐπίγεια πορεία του. Κοιμήθηκε στίς 11/24 Σεπτεμβρίου 1938 στή μονή τῆς μετανοίας του.

Ἡ διδασκαλία του, πού ἔχει ἀποτυπωθεῖ στίς γραφές του, εἶναι βαθιά βιωματική καί ἀναφέρεται σέ καίρια ζητήματα τῆς πνευματικῆς ζωῆς – προσευχή, χάρη, δοκιμασίες, ταπείνωση, εἰρήνη, ἐλευθερία, μετάνοια, ἀγάπη, ὑπακοή, θεογνωσία.

Ἡ βιογραφία του, γραμμένη ἀπό τό μαθητή του γέροντα Σωφρόνιο τοῦ Ἑσσεξ (†1993), καθῶς καί οἱ θεόσοφες διδασχές του σαγίνευσαν πολλούς ἀνθρώπους, καί μάλιστα ἀλλοδόξους, καί τούς ἔκαναν νά γνωρίσουν τόν ἀληθινό Θεό καί νά ἐπιστρέψουν στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας. Σ' αὐτήν ἀκριβῶς τή γνωριμία μέ τό Θεό –γνωριμία πού πραγματώνεται ὄχι μέ τόν ὀρθό λόγο καί τό στοχασμό, ἀλλά μέ τήν ἐν Χριστῷ ἄσκηση καί τήν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἐμπειρία – ἀναφέρονται τά ἀποσπάσματα πού ἀνθολογήθηκαν σ' αὐτό τό τεῦχος.

Ἡ γνωριμία μέ τό Θεό

Πώς θά γνωρίσουμε τό Θεό

Πολύ μᾶς ἀγαπάει ὁ Κύριος· αὐτό τό ἔμαθα ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα, πού μοῦ ἔδωσε Ἐκεῖνος κατά τό μέγα Του ἔλεος. Γέρασα καί ἐτοιμάζομαι γιά τό θάνατο καί γράφω τήν ἀλήθεια ἀπό ἀγάπη γιά τούς ἀνθρώπους. Τό Ἅγιο Πνεῦμα, πού μοῦ ἔδωσε ὁ Κύριος, θέλει νά σωθοῦν ὅλοι, νά γνωρίσουν ὅλοι τό Θεό.

Ἦμουν αἰσιότροπος κι ἀπό ἕναν βρωμερό σκύλο, ἐξαιτίας τῶν ἀμαρτιῶν μου· σάν ἄρχισα ὅμως νά ζητῶ συγχώρηση ἀπό τό Θεό, Αὐτός μοῦ ἔδωσε ὄχι μόνο τή συγχώρηση ἀλλά καί τό Ἅγιο Πνεῦμα. Ἔτσι, ἐν Πνεύματι Ἄγιῳ, γνώρισα τό Θεό.

Βλέπεις ἀγάπη πού ἔχει ὁ Θεός γιά μᾶς; Ποίος, ἀλήθεια, θά μπορούσε νά περιγράψει τήν εὐσπλαχνία Του;

Ἀδελφοί μου, πέφτω στά γόνατα καί σᾶς παρακαλῶ, πιστεύετε στό Θεό, πιστεύετε πώς ὑπάρχει τό Ἅγιο Πνεῦμα, πού μαρτυρεῖ γιά τό Θεό σ' ὅλες τίς ἐκκλησίες μας, ἀλλά καί στήν ψυχή μου.

Τό Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι ἀγάπη. Καί ἡ ἀγάπη αὐτή πλημμυρίζει ὅλες τίς ψυχές τῶν οὐρανοπολιτῶν ἁγίων. Καί τό ἴδιο Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι στή γῆ, στίς ψυχές ὅσων ἀγαποῦν τό Θεό. Ἐν Πνεύματι Ἄγιῳ οἱ οὐρανοί βλέπουν τή γῆ, ἀκοῦνε τίς προσευχές μας καί τίς προσκομίζουν στό Θεό.

Ζοῦμε στή γῆ καί δέν βλέπουμε τό Θεό, δέν μπορούμε νά Τόν δοῦμε. Ἀλλά σάν ἔρθει τό Ἅγιο Πνεῦμα στήν ψυχή, τότε θά δοῦμε τό Θεό, ὅπως Τόν εἶδε ὁ ἅγιος Στέφανος (Πράξ. 7:55-56). Ἡ ψυχή καί ὁ νοῦς ἀναγνωρίζουν ἀμέσως μέ τό

Ἅγιο Πνεῦμα ὅτι Αὐτός εἶναι ὁ Κύριος. Ἔτσι ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Θεοδόχος, μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα, ἀναγνώρισε στό μικρό βρέφος τόν Κύριο (Λουκ. 2:25-32). Ἔτσι καί ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα ἐπίσης, ἀναγνώρισε τόν Κύριο καί Τόν ὑπέδειξε στούς ἀνθρώπους. Καί στόν οὐρανό καί στή γῆ ὁ Θεός γνωρίζεται μόνο μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα, ὄχι μέ τήν ἐπιστήμη. Καί τά παιδιά πού δέν σπούδασαν καθόλου, γνωρίζουν τόν Κύριο μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα. Χωρίς τό Ἅγιο Πνεῦμα κανείς δέν μπορεῖ νά γνωρίσει τό Θεό καί πόσο πολύ μᾶς ἀγαπάει. Ἀκόμα κι ἂν διαβάζουμε ὅτι μᾶς ἀγάπησε καί ἔπαθε ἀπό ἀγάπη γιά μᾶς, σκεφτόμαστε γι' αὐτά μόνο μέ τό νοῦ, ἀλλά δέν καταλαβαίνουμε ὅπως πρέπει, μέ τήν ψυχή, τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ὅταν ὅμως μᾶς διδάξει, τότε γνωρίζουμε μέ ἐνάργεια καί αἰσθητά τήν ἀγάπη· τότε γινόμαστε ὅμοιοι μέ τόν Κύριο.

Καθένας μας μπορεῖ νά κρίνει γιά τό Θεό κατά τό μέτρο τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού γνώρισε. Γιατί πῶς εἶναι δυνατό νά σκεφτόμαστε καί νά κρίνουμε γιά πράγματα πού δέν εἶδαμε ἢ δέν ἀκούσαμε καί δέν ξέρουμε; Οἱ ἅγιοι λένε πῶς εἶδαν τό Θεό. Ἀλλά ὑπάρχουν καί ἄνθρωποι πού λένε ὅτι δέν ὑπάρχει Θεός. Εἶναι φανερό πῶς μιλοῦν ἔτσι, γιατί δέν Τόν γνώρισαν· αὐτό ὅμως δέν σημαίνει καθόλου πῶς ὁ Θεός δέν ὑπάρχει.

Οἱ ἅγιοι μιλοῦν γιά πράγματα πού πραγματικά εἶδαν καί γνωρίζουν. Δέν λένε, γιά παράδειγμα, πῶς εἶδαν ἕνα ἄλογο μήκους ἐνός χιλιομέτρου ἢ ἕνα πλοῖο δέκα χιλιομέτρων, πού δέν ὑπάρχουν. Κι ἐγώ νομίζω, πῶς, ἂν δέν ὑπῆρχε Θεός, δέν θά μιλοῦσαν κἄν γι' Αὐτόν στή γῆ. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως θέλουν νά ζοῦν σύμφωνα μέ τό δικό τους θέλημα καί γι' αὐτό λένε πῶς δέν ὑπάρχει Θεός, βεβαιώνοντας ἔτσι μᾶλλον πῶς ὑπάρχει.

Ὅλων τῶν λαῶν ἡ ψυχή αἰσθανόταν πῶς ὑπάρχει ὁ Θεός, ἂν καί δέν ἤξεραν νά λατρεύουν τόν ἀληθινό Θεό. Τό Ἅγιο Πνεῦμα ὅμως δίδαξε πρῶτα τούς προφήτες, ἔπειτα τούς ἀποστόλους, ὕστερα τούς ἁγίους πατέρες καί ἐπισκό-

πους μας, κι ἔτσι ἔφτασε ὡς ἐμᾶς ἡ ἀληθινή πίστη. Ἐμεῖς γνωρίσαμε τόν Κύριο μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα. Καί ὅταν Τόν γνωρίσαμε, τότε στερεώθηκε σ' Αὐτόν ἡ ψυχὴ μας.

Γνωρίστε, λαοί, ὅτι πλαστήκαμε γιά νά δοξάζουμε τόν οὐράνιο Θεό, καί μὴν προσκολλάστε στή γῆ, γιατί ὁ Θεός εἶναι Πατέρας μας καί μᾶς ἀγαπάει σάν πολυπόθητα παιδιά Του.

ἽΟποιοι δέν γνωρίζει τή χάρη, δέν τήν ἐπιζητεῖ. Οἱ ἄνθρωποι προσκολλήθηκαν στή γῆ, γι' αὐτό οἱ πῖό πολλοί δέν ξέρουν πῶς τίποτα τό γήινο δέν μπορεῖ νά συγκριθεῖ μέ τή γλυκύτητα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Πολλοί φιλονικοῦν γιά τήν πίστη – καί δέν ὑπάρχει τέλος σ' αὐτές τίς φιλονικίες –, ἐνῶ, ἀντί νά φιλονικοῦμε, πρέπει νά προσευχόμαστε μόνο στό Θεό καί τήν Παναγία, καί ὁ Κύριος θά μᾶς δώσει τό φωτισμό χωρίς φιλονικίες, καί μάλιστα γρήγορα.

Πολλοί μελέτησαν ὅλες τίς θρησκείες, ἀλλά δέν γνώρισαν τήν ἀληθινή πίστη ὅπως πρέπει. ἽΟποιοι ὁμως προσεύχεται στό Θεό μέ ταπείνωση νά τόν φωτίσει, σ' αὐτόν ὁ Κύριος θά δώσει νά μάθει πόσο ἀγαπάει τόν ἄνθρωπο. Οἱ ὑπερόπτες ἐλπίζουν νά μάθουν τά πάντα μέ τό νοῦ τους, ἀλλά ὁ Θεός τούς ἔθεσε ὅρια.

ἽΟ Κύριος εἶπε: «ἽΟπου εἰμι ἐγώ, ἐκεῖ καί ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται... Ἵνα θεωρῆ τήν δόξαν τήν ἐμὴν» (πρβλ. Ἵω. 12:26· 17:24). Οἱ ἄνθρωποι ὁμως δέν κατανοοῦν τίς Γραφές, τίς βρίσκουν σχεδόν ἀκατανόητες. Μόνο ὅταν τούς διδάξει τό Ἅγιο Πνεῦμα, τότε ὅλα γίνονται κατανοητά καί ἡ ψυχὴ αἰσθάνεται σάν νά εἶναι στούς οὐρανοῦς. Γιατί τό ἴδιο Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι καί στούς οὐρανοῦς καί στή γῆ καί στήν Ἅγία Γραφή καί στίς ψυχές ὅσων ἀγαποῦν τό Θεό. Χωρίς Πνεῦμα ἽΑγιο οἱ ἄνθρωποι πλανῶνται καί ἀδυνατοῦν νά γνωρίσουν ἀληθινά τό Θεό καί τήν ἀνάπαυση κοντά Του, ἔστω κι ἄν μελετοῦν συνεχῶς.

ὦ ἄδελφοί, σᾶς παρακαλῶ καί σᾶς ἰκετεύω στό ὄνομα τῆς εὐσπλαχνίας τοῦ Θεοῦ: Πιστεύετε στό Εὐαγγέλιο καί στή μαρτυρία τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, καί τότε θά γευθεῖτε, ἤδη ἀπ' αὐτή τή γῆ, τή μακαριότητα τοῦ παραδείσου. Ἀληθινά, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι μέσα μας: Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ χαρίζει στήν ψυχή τόν παράδεισο. Πολλοί πρίγκιπες καί ἄρχοντες ἐγκατέλειψαν τούς θρόνους τους, ὅταν γνώρισαν τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Κι αὐτό εἶναι εὐνόητο, γιατί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι φλογερή. Μέ τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡ χαρά τῆς ψυχῆς φτάνει ὡς τά δάκρυα, καί τίποτα ἐπίγειο δέν μπορεῖ νά συγκριθεῖ μαζί της.

Πόσο εὐτυχισμένοι εἴμαστε ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοί! Τί Θεό ἔχουμε! Εἶναι ἀξιολύπητοι ὅσοι δέν γνώρισαν τό Θεό. Αὐτοί δέν βλέπουν τό αἰώνιο φῶς, καί μετά τό θάνατο πορεύονται στό αἰώνιο σκοτάδι. Αὐτό τό ξέρουμε, γιατί τό Ἅγιο Πνεῦμα πληροφορεῖ μέσα στήν Ἐκκλησία τούς ἁγίους γιά τό τί ὑπάρχει στόν οὐρανό καί τί στόν ἅδη.

ὦ, πόσο ἀξιολύπητοι εἶναι οἱ πλανημένοι ἄνθρωποι! Αὐτοί δέν μποροῦν νά ξέρουν τί εἶναι ἡ ἀληθινή χαρά. Μερικές φορές διασκεδάζουν καί γελοῦν, ἀλλά τό γέλιο καί ἡ ἀπόλαυση, πού δοκιμάζουν, θά μεταβληθοῦν σέ θρῆνο καί θλίψη. Δική μας χαρά εἶναι ὁ Χριστός. Μέ τά πάθη Του μᾶς ἔγραψε στό βιβλίο τῆς ζωῆς, καί στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν θά εἴμαστε αἰώνια μέ τό Θεό καί θά βλέπουμε τή δόξα Του καί θά εὐφραϊνόμαστε μαζί Του. Ἡ χαρά μας εἶναι τό Ἅγιο Πνεῦμα. Εἶναι τόσο γλυκό καί εὐχάριστο! Αὐτό μαρτυρεῖ στήν ψυχή γιά τή σωτηρία.

Τά ἐπίγεια μαθαίνονται μέ τήν ἐπίγεια διάνοια, ἐνῶ ὁ Θεός καί ὅλα τά ἐπουράνια γνωρίζονται μόνο μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα. Γι' αὐτό παραμένουν ἀπρόσιτα στό νοῦ πού δέν ἀναγεννήθηκε.

Τί μᾶς ἐμποδίζει νά γνωρίσουμε τό Θεό

Ἡ ἀπιστία προέρχεται ἀπό τήν ὑπερηφάνεια. Ὁ ὑπερήφανος ἰσχυρίζεται πῶς θά γνωρίσει τά πάντα μέ τό νοῦ

του καί τήν ἐπιστήμη, ἀλλά ἡ γνώση τοῦ Θεοῦ παραμένει ἀνέφικτη γι' αὐτόν, γιατί ὁ Θεός γνωρίζεται μόνο μέ ἀποκάλυψη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὁ Κύριος ἀποκαλύπτεται στίς ταπεινές ψυχές. Σ' αὐτές δείχνει τά ἔργα Του, πού εἶναι ἀκατάληπτα γιά τό νοῦ μας. Μέ τόν φυσικό μας νοῦ μπορούμε νά γνωρίσουμε μόνο τά γήινα πράγματα, κι αὐτά μερικῶς, ἐνῶ ὁ Θεός καί ὅλα τά οὐράνια γνωρίζονται μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα.

Μερικοί μοχθοῦν σ' ὅλη τους τή ζωή γιά νά μάθουν τί ὑπάρχει στόν ἥλιο ἢ στή σελήνη ἢ κάτι παρόμοιο, ἀλλ' αὐτά δέν ὠφελοῦν τήν ψυχή. Ἄν ὅμως μπορούσαμε νά γνωρίσουμε τί ὑπάρχει μέσα στόν ἄνθρωπο, τότε θά βλέπαμε στήν ψυχή τοῦ ἁγίου τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἐνῶ στήν ψυχή τοῦ ἁμαρτωλοῦ σκοτάδι καί κόλαση. Καί εἶναι ὠφέλιμο νά τό ξέρομε, γιατί θά εἴμαστε αἰώνια εἴτε στή βασιλεία εἴτε στήν κόλαση.

Ὁ νωθρός στήν προσευχή ξεετάζει μέ περιέργεια τά πάντα, ὅσα βλέπει στή γῆ καί στόν οὐρανό, ἀλλά δέν γνωρίζει ποιός εἶναι ὁ Κύριος οὔτε προσπαθεῖ νά τό μάθει. Κι ὅταν ἀκούει διδασκαλία γιά τό Θεό, λέει:

“Μά πῶς εἶναι δυνατό νά γνωρίσουμε τό Θεό; Κι ἐσύ ἀπό ποῦ Τόν γνωρίζεις;”.

Θά σοῦ πῶ: Μαρτυρεῖ τό Ἅγιο Πνεῦμα, Αὐτό γνωρίζει καί μᾶς διδάσκει.

“Ἀλλά μήπως τό Πνεῦμα εἶναι ὁρατό;”.

Οἱ ἀπόστολοι Τό εἶδαν νά κατεβαίνει σέ πύρινες γλῶσσες, κι ἐμεῖς Τό αἰσθανόμαστε μέσα μας. Εἶναι γλυκύτερο ἀπό καθετί γήινο. Αὐτό γεύονταν οἱ προφῆτες καί μιλοῦσαν στό λαό, καί ὁ λαός τούς πρόσεχε. Οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ἔλαβαν Ἅγιο Πνεῦμα καί κήρυξαν σωτηρία στόν κόσμο χωρίς νά φοβοῦνται τίποτα, γιατί τούς ἐνίσχυε αὐτό τό Πνεῦμα. Τό ἴδιο καί οἱ μάρτυρες καί οἱ ἀσκητές πῆγαιναν χαρούμενοι στό μαρτύριο καί τήν κακοπάθεια. Γιατί τό Ἅγιο Πνεῦμα, τό ἀγαθό καί γλυκό, ἔλκει τήν ψυχή στήν ἀγάπη

του Κυρίου. Κι έτσι ή ψυχή, χάρη στή γλυκύτητα του Ἁγίου Πνεύματος, δέν φοβάται τά βασανιστήρια.

Πολλοί ἄνθρωποι λένε σήμερα πώς δέν υπάρχει Θεός. Μιλούν έτσι γιατί στήν καρδιά τους ζεῖ ὑπερήφανο πνεῦμα, πού τούς ὑποβάλλει ψέματα ἐναντίον τῆς Ἀλήθειας καί τῆς Ἐκκλησίας του Θεοῦ. Νομίζουν πώς εἶναι σοφοί, ἐνῶ στήν πραγματικότητα δέν ἀντιλαμβάνονται κἀν ὅτι τέτοιοι λογισμοί δέν εἶναι δικοί τους, ἀλλά προέρχονται ἀπό τόν ἐχθρό. Ἐάν ὅμως κανεῖς τούς δεχθεῖ στήν καρδιά του καί τούς ἀγαπήσει, τότε γίνεται συγγενής μέ τό πονηρό πνεῦμα. Καί εἶθε νά μή δώσει ὁ Θεός σέ κανένα νά πεθάνει σέ τέτοια κατάσταση.

Ἀντίθετα, στήν καρδιά τῶν ἁγίων ζεῖ ἡ χάρη του Ἁγίου Πνεύματος, πού τούς κάνει συγγενεῖς του Θεοῦ. Οἱ ἅγιοι νιώθουν ὀλοκάθαρα πώς εἶναι πνευματικά παιδιά του οὐράνιου Πατέρα, καί γι' αὐτό λένε: *“Πάτερ ἡμῶν...”*.

Ἡ ὑπερηφάνεια ἐμποδίζει τήν ψυχή νά μπεῖ στό δρόμο τῆς πίστεως. Στόν ἄπιστο δίνω μιὰ συμβουλή. Ἐς πεῖ: *“Κύριε, ἂν ὑπάρχεις, φώτισέ με, καί θά Σέ ὑπηρετήσω μ' ὅλη μου τήν καρδιά καί μ' ὅλη μου τήν ψυχή”*. Καί ὁ Κύριος θά φωτίσει ὅπωςδήποτε μιὰ τέτοια ταπεινή σκέψη καί προθυμία γιά τήν ὑπηρεσία του Θεοῦ. Δέν πρέπει ὅμως νά λέει: *“Ἐάν ὑπάρχεις, παιδεύέ με”*. Γιατί ἂν ἔρθει ἡ τιμωρία, εἶναι δυνατό νά μή βρεῖ τή δύναμη νά εὐχαριστήσῃ τό Θεό καί νά μετανοήσῃ.

Ἐάν ὁ Κύριος σέ φωτίσει, τότε ἡ ψυχή σου θά Τόν αἰσθανθεῖ, θά αἰσθανθεῖ πώς τή συγχώρησε καί τήν ἀγαπάει. Θά τό μάθεις μέ τήν πείρα σου, καί ἡ χάρη του Ἁγίου Πνεύματος θά μαρτυρεῖ στήν ψυχή τή σωτηρία, καί θά θέλεις τότε νά διακηρύσσεις σ' ὅλο τόν κόσμο: *“Πόσο πολύ μᾶς ἀγαπάει ὁ Κύριος!”*.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅσο δέν γνώριζε τόν Κύριο, Τόν καταδίωκε. Ἐάν ὅμως Τόν γνώρισε, τότε γύρισε σ' ὅλη τήν οἰκουμένη κηρύσσοντας τό Χριστό.

Γιά νά σωθεῖς, εἶναι ἀνάγκη νά ταπεινωθεῖς. Γιατί τόν υπερήφανο, καί μέ τή βία νά τόν βάλεις στόν παράδεισο, κι ἐκεῖ δέν θά βρεῖ ἀνάπαυση. Κι ἐκεῖ δέν θά εἶναι ἱκανοποιημένος καί θά λέει: “Γιατί δέν εἶμαι ἐγώ στήν πρώτη θέση;”. Ἀντίθετα, ἡ ταπεινή ψυχὴ εἶναι γεμάτη ἀγάπη καί δέν ἐπιδιώκει πρωτεία, ἀλλά ἐπιθυμεῖ γιά ὅλους τό καλό καί εὐχαριστιέται μέ ὅλα.

Δείξαμε μεγάλη ἀμέλεια καί δέν καταλαβαίνουμε πιά ἂν ὑπάρχει ἡ κατά Χριστόν ταπείνωση καί ἀγάπη. Βέβαια, ἡ ταπείνωση αὐτή καί ἡ ἀγάπη γίνονται γνωστές μόνο μέ τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐμεῖς ὅμως δέν ξέρουμε ὅτι, γιά νά προσελκύσουμε τή χάρη κοντά μας, πρέπει νά τήν ποθήσουμε μ’ ὅλη μας τήν ψυχὴ. Ἀλλά πῶς θά ποθήσουμε κάτι πού δέν τό γνωρίζουμε καθόλου; Καί ὅμως, ὅλοι μας τή γνωρίζουμε τή χάρη, ἔστω καί λίγο, γιατί τό Ἅγιο Πνεῦμα κινεῖ κάθε ψυχὴ στήν ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ.

Ἦν, πῶς πρέπει νά παρακαλοῦμε τόν Κύριο νά δώσει στήν ψυχὴ τό ταπεινό Ἅγιο Πνεῦμα! Ἡ ταπεινή ψυχὴ ἔχει μεγάλη ἀνάπαυση, ἐνῶ ἡ υπερήφανη βασανίζει ἡ ἴδια τόν ἑαυτό της. Ὁ υπερήφανος δέν γνωρίζει τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί βρίσκεται μακριά Του. Ὑπερηφανεύεται πῶς εἶναι πλούσιος ἢ ἐπιστήμων ἢ ἔνδοξος, μὰ δέν ξέρει τήν τραγικότητα τῆς φτώχειας καί τῆς ἀπώλειάς του, ἀφοῦ δέν γνώρισε τό Θεό. Ἀπεναντίας, ἐκείνον πού ἀγωνίζεται ἐναντίον τῆς υπερηφάνειας, τόν βοηθάει ὁ Κύριος νά νικήσει αὐτό τό πάθος.

Εἶναι ἀδύνατο ν’ ἀγαπήσουμε καί νά γνωρίσουμε τόν Κύριο, ἂν δέν ζήσουμε σύμφωνα μέ τίς ἐντολές Του. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως ἀπό μόνος του εἶναι ἀνίκανος νά τηρήσει τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Γι’ αὐτό ὁ Ἰησοῦς εἶπε: «*Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν*» (Ματθ. 7:7). Ἄν δέν ζητᾶμε, βασανίζουμε μόνοι μας τόν ἑαυτό μας καί χάνουμε τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Στόν ἀγῶνα μας πρέπει νά εἴμαστε ἀνδρεῖοι. Ὁ Κύριος ἀγαπάει τήν ἀνδρεία καί συνετὴ ψυχὴ. Ἄν δέν ἔχουμε

άνδρεία καί σύνεση, τότε πρέπει νά τά ζητᾶμε ἀπό τό Θεό καί νά ὑπακούμε στους πνευματικούς, γιατί σ' αὐτούς ζεῖ ἡ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ ἄνθρωπος μάλιστα, πού ὁ νοῦς του ἔπαθε βλάβη ἀπό δαιμονική ἐνέργεια, ἰδίως αὐτός πρέπει νά ὑπακούει στόν πνευματικό καί νά μήν ἐμπιστεύεται καθόλου τόν ἑαυτό του.

Οἱ ψυχικές συμφορές μᾶς ἔρχονται ἀπό τήν ὑπερηφάνεια, ἐνῶ τίς σωματικές τίς παραχωρεῖ πολλές φορές ὁ Θεός ἀπό ἀγάπη γιά μᾶς, ὅπως ἔγινε μέ τόν πολυάθλο Ἰώβ.

Εἶναι πολύ δύσκολο νά διαγνώσεις μέσα σου τήν ὑπερηφάνεια. Νά ὁμως μερικά συμπτώματα: "Ἄν σέ προσβάλλουν δαίμονες ἢ σέ βασανίζουν κακοί λογισμοί, αὐτό σημαίνει πώς δέν ἔχεις ταπείνωση. Γι' αὐτό, ἔστω κι ἂν δέν ἀντιλήφθηκαν τήν ὑπερηφάνειά σου, ταπεινώσου." Ἄν εἶσαι ὀξύθυμος ἢ, ὅπως λένε, νευρικός, αὐτό εἶναι ἀληθινή συμφορά. Κι ἂν πάσχεις ἀπό παροξυσμούς καί φοβίες, θά γιαντρευτεῖς μέ τή μετάνοια, μέ τό ταπεινό φρόνημα καί μέ τήν ἀγάπη γιά τόν ἀδελφό σου, ἀκόμα καί γιά τούς ἐχθρούς. "Ὅποιος δέν ἀγαπάει τούς ἐχθρούς, σ' αὐτόν δέν ἔχει κατοικήσει ἀκόμα ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ.

Στήν πλάνη πέφτει κανείς εἴτε ἀπό ἀπειρία εἴτε ἀπό ὑπερηφάνεια. Κι ἂν εἶναι ἀπό ἀπειρία, ὁ Κύριος θεραπεύει γρήγορα αὐτόν πού πλανήθηκε. "Ἄν ὁμως εἶναι ἀπό ὑπερηφάνεια, τότε θά ὑποφέρει γιά πολύν καιρό ἡ ψυχή, ὥσπου νά μάθει τήν ταπείνωση, καί τότε θά θεραπευθεῖ ἀπό τόν Κύριο.

Στήν πλάνη πέφτουμε, ὅταν νομίζουμε πώς εἴμαστε πίο συνετοί καί ἔμπειροι ἀπό τούς ἄλλους, ἀκόμα κι ἀπό τόν πνευματικό μας πατέρα. "Ἐτσι σκέφτηκα κι ἐγώ μέ τήν ἀπειρία μου, καί γι' αὐτό ὑπέφερα. Εὐχαριστῶ βαθιά τό Θεό, γιατί ἔτσι μέ ταπείνωσε, μέ νουθέτησε καί δέν πῆρε τό ἔλεός Του ἀπό μένα. Καί τώρα σκέφτομαι ὅτι χωρίς ἐξομολόγηση στόν πνευματικό δέν εἶναι δυνατό ν' ἀπαλλαγοῦμε ἀπό τήν πλάνη, γιατί στόν πνευματικό ἔδωσε ὁ Θεός τή χάρη τοῦ «δεσμῆν καί λύειν».

Ἡ κοινωνία μέ τό Θεό

ἽΟποιος ἀγαπάει τόν Κύριο, σκέφτεται πάντα Ἐκείνον. Ἡ θύμηση τοῦ Θεοῦ γεννάει τήν προσευχή. Ἐν δέν θυμᾶσαι τόν Κύριο, τότε καί δέν θά προσεύχεσαι· καί χωρίς τήν προσευχή, δέν θά παραμείνει ἡ ψυχή στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, γιατί ἡ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔρχεται μέ τήν προσευχή.

Ἡ προσευχή προφυλάσσει τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν ἁμαρτία, γιατί ὁ νοῦς, ὅταν προσεύχεσαι, εἶναι ἀπασχολημένος μέ τό Θεό καί στέκεται μέ ταπεινό πνεῦμα ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, τόν ἽΟποιο γνωρίζει ἡ ψυχή τοῦ προσευχομένου.

ἽΟ ἀρχάριος ὅμως χρειάζεται χειραγωγό, ἐπειδή ἡ ψυχή, πρῖν ἔρθει ἡ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἔχει μεγάλο πόλεμο ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν καί δέν μπορεῖ νά διακρίνει ἡ ἴδια, ἄν ἡ γλυκύτητα πού δοκιμάζει, προέρχεται ἀπό τόν ἐχθρό. Αὐτό μπορεῖ νά τό διακρίνει μόνο ἐκεῖνος πού γεύθηκε ὁ ἴδιος τό ἽΑγιο Πνεῦμα. Αὐτός ἀναγνωρίζει τή χάρη κατά τή γεύση.

ἽΟποιος θέλει νά ἀσκεῖ τήν προσευχή χωρίς χειραγωγό καί, μέσα στήν ὑπερηφάνειά του, φαντάζεται ὅτι μπορεῖ νά τή διδαχθεῖ ἀπό τά βιβλία, αὐτός βρίσκεται κιόλας στήν πλάνη. Τόν ταπεινό ὅμως τόν προστατεύει ὁ Κύριος· ἔτσι, ἄν πράγματι δέν ὑπάρχει ἔμπειρος ὁδηγός, αὐτός καταφεύγει στόν ὑπάρχοντα πνευματικό, καί ὁ Κύριος θά τόν σκεπάσει χάρη στήν ταπείνωσή του. Σκέψου ὅτι στόν πνευματικό ζεῖ τό ἽΑγιο Πνεῦμα, καί αὐτός θά σοῦ πει τό ὠφέλιμο. Ἐν ὅμως σκεφτεῖς πῶς ὁ πνευματικός ζεῖ μέ ἀμέλεια καί διερωτηθεῖς, “Πῶς εἶναι δυνατό νά ἔχει τό ἽΑγιο Πνεῦμα;”, θά ὑποστεις ἐξαιτίας αὐτῆς τῆς σκέψης σου μεγάλο πειρασμό, καί ὁ Κύριος θά σέ ταπεινώσει καί θά ἐπιτρέψει νά πέσεις σέ κάποια πλάνη.

Ἡ προσευχή δίνεται στόν προσευχόμενο. Ἡ προσευχή πού γίνεται μόνο ἀπό συνήθεια, χωρίς καρδιά συντριμμένη γιά τίς ἁμαρτίες της, δέν εἶναι ἀρεστή στό Θεό.

ὦ ἄνθρωπε, μάθε τὴν κατὰ Χριστὸν ταπείνωση, καὶ ὁ Κύριος θὰ σοῦ χαρίσει νὰ γευθεῖς τὴ γλυκύτητα τῆς προσευχῆς. Κι ἂν θέλεις νὰ προσεύχεσαι καθαρὰ, γίνε ταπεινός, γίνε ἐγκρατής, ἐξομολογήσου εἰλικρινὰ καὶ θὰ σέ ἀγαπήσει ἢ προσευχή. Γίνε ὑπάκουος, ὑποτάξου εὐσυνείδητα στὶς ἀρχές, μείνε εὐχαριστημένος μέ ὅλα, καὶ τότε ὁ νοῦς σου θὰ καθαριστεῖ ἀπὸ μάταιους λογισμούς. Νὰ θυμᾶσαι πὼς σέ βλέπει ὁ Κύριος, γι' αὐτὸ πρόσεχε, μήπως λυπήσεις μέ κάτι τὸν ἀδελφό· μὴν τὸν κατακρίνεις καὶ μὴν τὸν στενοχωρήσεις οὔτε μ' ἓνα βλέμμα, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο θὰ σέ ἀγαπήσει καὶ θὰ σέ βοηθήσει σέ ὅλα.

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μοιάζει πολὺ μέ ἀγαπημένη, γνήσια μητέρα. Ἡ μητέρα ἀγαπάει τὸ παιδί της καὶ πονάει γι' αὐτό. Ἔτσι καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα σπλαχνίζεται, συγχωρεῖ, θεραπεύει, νουθετεῖ καὶ χαροποιεῖ. Καὶ ἀναγνωρίζεται τὸ Ἅγιο Πνεῦμα στὴν ταπεινὴ προσευχή.

Ὅποιος ἀγαπάει τοὺς ἐχθρούς, αὐτὸς γρήγορα θὰ γνωρίσει τὸν Κύριο μέ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Ὅποιος ὅμως δέν τοὺς ἀγαπάει - γι' αὐτόν δέν θέλω οὔτε κάν νὰ γράψω. Ὅμως τὸν λυπᾶμαι, γιατί βασανίζει τὸν ἑαυτό του καὶ τοὺς ἄλλους καὶ δέν θὰ γνωρίσει τὸν Κύριο.

Στὶς ἐκκλησίες τελοῦνται οἱ ἱερές ἀκολουθίες καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατοικεῖ σ' αὐτές. Ἡ ψυχὴ, ὡστόσο, εἶναι ὁ καλύτερος ναὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅποιος προσεύχεται ἐσωτερικά, γι' αὐτόν ὅλος ὁ κόσμος ἔγινε ναὸς τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ ὅμως δέν εἶναι γιὰ ὅλους.

Πολλοὶ προσεύχονται προφορικὰ ἢ προτιμοῦν νὰ προσεύχονται μέ βιβλία. Καὶ αὐτὸ καλὸ εἶναι καὶ ὁ Κύριος δέχεται τὴν προσευχή τους. Ἄν ὅμως κανεὶς προσεύχεται καὶ σκέφτεται ἄλλα πράγματα, ὁ Κύριος δέν εἰσακούει αὐτὴ τὴν προσευχή.

Ἡ ἀδιάλειπτη προσευχὴ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀγάπη καὶ

χάνεται εξαιτίας τῆς κατακρίσεως, τῆς ἀργολογίας καί τῆς ἀκράτειας. Ὅποιος ἀγαπάει τό Θεό, αὐτός μπορεῖ νά Τόν σκέφτεται μέρα καί νύχτα, γιατί τό ν' ἀγαπᾶς τό Θεό καμιά ἐργασία δέν τό παρεμποδίζει.

Ἡ ἀληθινή ἐλευθερία

Ὅλοι μας ταλαιπωρούμαστε στή γῆ καί ζητᾶμε ἐλευθερία, μά λίγοι ξέρουν τί εἶναι ἡ ἐλευθερία καί ποῦ βρίσκεται.

Κι ἐγώ θέλω ἐπίσης ἐλευθερία καί τήν ἀναζητῶ μέρα καί νύχτα. Ἔμαθα πῶς βρίσκεται κοντά στό Θεό καί δίνεται ἀπ' Αὐτόν σ' ὅσους ἔχουν ταπεινή καρδιά, σ' ὅσους μετανόησαν καί ἔκοψαν τό θέλημά τους ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Σ' ὅποιον μετανοεῖ, ὁ Θεός δίνει τήν εἰρήνη Του καί τήν ἐλευθερία νά Τόν ἀγαπάει. Γιατί δέν ὑπάρχει τίποτα πολυτιμότερο στόν κόσμο ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί τοῦ πλησίον. Σ' αὐτά βρίσκει ἡ ψυχὴ ἀνάπαυση καί χαρά.

Ἡ καρδιά μου πονάει γιά ὅλο τόν κόσμο καί προσεύχομαι μέ δάκρυα γι' αὐτόν, νά μετανοήσουν ὅλοι καί νά γνωρίσουν τό Θεό, νά ζήσουν μέ ἀγάπη καί νά γευθοῦν τή γλυκύτητα τῆς ἐλευθερίας τοῦ Θεοῦ.

ὦ, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, προσευχηθεῖτε καί κλάψτε γιά τίς ἁμαρτίες σας, γιά νά σᾶς συγχωρήσει ὁ Κύριος. Ὅπου ὑπάρχει ἄφεση ἁμαρτιῶν, ἐκεῖ βρίσκεται ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως καί ἡ ἀγάπη, ἔστω καί λίγη.

Ὁ Κύριος μᾶς ἔδωσε τήν ἐντολή νά ἀγαπᾶμε ὁ ἕνας τόν ἄλλον. Αὕτη εἶναι ἡ ἀληθινή ἐλευθερία: ἡ ἀγάπη γιά τό Θεό καί τόν πλησίον. Ἐδῶ βρίσκεται καί ἡ ἐλευθερία καί ἡ ἰσότητα. Στήν κοσμική τάξη εἶναι ἀδύνατο νά ὑπάρξει ἰσότητα – αὐτό ὅμως δέν ἔχει σημασία γιά τήν ψυχὴ. Δέν μπορεῖ νά εἶναι ὁ καθένας βασιλιάς ἢ ἄρχοντας, πατριάρχης ἢ ἡγούμενος ἢ διοικητής. Μπορεῖ ὅμως ὁ καθένας, σέ ὅποια τάξη κι ἂν ἀνήκει, ν' ἀγαπάει τό Θεό καί νά εἶναι εὐάρεστος σ' Ἐκεῖνον – κι αὐτό εἶναι τό σπουδαῖο. Καί ὅσοι ἀγαποῦν περισσότερο τό Θεό στή γῆ, θά ἔχουν περισσότερη δόξα στή

βασιλεία τῶν οὐρανῶν καί θά εἶναι πῖο κοντά στόν Κύριο. Ὁ καθένας θά δοξαστεῖ κατά τό μέτρο τῆς ἀγάπης του.

Ἡ θεία χάρη δέν ἀφαιρεῖ τήν ἐλευθερία, ἀλλά συνεργεῖ μόνο στήν ἐκπλήρωση τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀδάμ βρισκόταν στήν κατάσταση τῆς χάριτος, ἀλλά δέν τοῦ ἀφαιρέθηκε τό αὐτεξούσιο. Οἱ ἄγγελοι παραμένουν ἐπίσης στό Ἅγιο Πνεῦμα, ἀλλά δέν τούς ἔχει ἀφαιρεθεῖ ἡ ἐλεύθερη βούληση.

Ὁ Κύριος ἔδωσε στή γῆ τό Ἅγιο Πνεῦμα· καί ὅσοι τό ἔλαβαν, αἰσθάνονται τόν παράδεισο μέσα τους.

Ἴσως πεῖς: “Γιατί λοιπόν δέν ἔχω κι ἐγώ μιὰ τέτοια χάρη;”. Ἐπειδὴ ἐσύ δέν παραδόθηκες στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλά ζεῖς σύμφωνα μέ τό δικό σου θέλημα.

Παρατηρήστε ἐκείνον πού ἀγαπάει τό θέλημά του: Δέν ἔχει ποτέ εἰρήνη στήν ψυχὴ του καί δέν εὐχαριστιέται μέ τίποτα. Γι’ αὐτόν ὅλα γίνονται ὅπως δέν θά ἔπρεπε. Ὅποιος ὁμως δόθηκε ὀλοκληρωτικά στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἔχει τήν καθαρὴ προσευχή καί ἡ ψυχὴ του ἀγαπάει τόν Κύριο.

Ἔτσι δόθηκε στό Θεό ἡ Ὑπεραγία Παρθένος: «*Ἴδου ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου*» (Λουκ. 1:38).

Ἄν λέγαμε κι ἐμεῖς, «*Ἴδου ὁ δούλος Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου*», τότε τὰ εὐαγγελικὰ λόγια τοῦ Κυρίου θά ζοῦσαν στίς ψυχές μας, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ θά βασιλεύε σ’ ὅλο τόν κόσμο καί ἡ ζωὴ στή γῆ θά ἦταν ἀπερίγραπτα ωραία.

Ἀλλά μολονότι τὰ λόγια τοῦ Κυρίου ἀκούγονται τόσοι αἰῶνες σ’ ὅλη τήν οἰκουμένη, οἱ ἄνθρωποι δέν τὰ καταλαβαίνουν καί δέν θέλουν νά τὰ παραδεχθοῦν. Ὅποιος ὁμως ζεῖ σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, αὐτός θά δοξαστεῖ καί στόν οὐρανό καί στή γῆ.

